

Mărturia unui martor ocular

Indiferent de cauzele politice sau economice care au contribuit la provocarea revoltei, sau chiar dacă pur și simplu xenofobia a inspirat domnia terorii, revolta a fost direcționată în ultimă instanță împotriva creștinismului la fel de mult ca împotriva străinilor; niciun chinez nativ creștin care n-a renunțat la credința sa n-a putut scăpa de o moarte cruntă. Următoarele pasaje din *Scrisorile indiscrete din Peking* ale lui Bertram Simpson, pe care acesta le-a scris sub pseudonimul B. L. Putnam Weale, descriu asediul Boxerilor asupra misiunilor diplomatice străine și ocuparea orașului Peking de către aceștia. Pentru toți cei care ar putea socoti nepotrivită cinstirea membrilor chinezi ai Misiunii Ruse ca mucenici, fiindcă gândesc că aceștia ar fi fost victime întâmplătoare ale xenofobiei oarbe, în cele ce urmează se va arăta lămurit fondul spiritual al prigonirilor: silirea convertiților localnici să renunțe la creștinism fusese obiectivul Boxerilor înainte de alungarea străinilor.

După ce se potolise atacul inițial al Boxerilor din 1/14 iunie, lăsând loc unor acte sporadice de

violență, pe 3/16 iunie, Simpson împreună cu alții au părăsit sediul misiunii diplomatice baricadate ca să caute supraviețuitori. Iată ce mărturisește acesta: „Boxerii îi măcelăriseră cu sânge rece pe toți cei care li se păruseră a fi creștini... Foarte mulți fuseseră deja măcelăriți, și câteva alei arătau ca niște adevărate abatoare. Mirosul greu de sânge omenesc în aerul fierbinte de iunie era aproape insuportabil, iar priveliștea mai mult decât puteam îndura. Bărbați, femei și copii zăceau grămadă, unii ciopârțiți în bucăți, alții cu gâtul tăiat de la o ureche la alta, unii încă mișcând, însă mulți nemai mișcând deloc²³.”

Forțele aliate care în cele din urmă i-au izgonit pe Boxeri din Peking în ziua de 2/15 august au pornit mai apoi să prade tot orașul. Simpson, fiind în fruntea unui grup de chinezi catolici, nu s-a putut stăpâni să nu participe la nerușinatul jaf din ziua care a urmat. Adunând câteva căruțe trase de ponei ca să exploreze orașul, Simpson

²³ B. L. Putnam Weale, *Indiscreet Letters from Peking, Being the Notes of an Eye-witness, which set forth in some detail, from day to day, the real story of the siege and sack of a distressed capital in 1900 – the year of great tribulation*, Dodd, Mead and Company, 1907.

povestește: „Mica noastră cavalcadă pornise huruind prin mijlocul acestor împrejurimi bizare, când atenția mi-a fost atrasă de aceeași ocupație care acum părea să antreneze mulți oameni pe alei. Ocupația era evident una îndoielnică, de vreme ce toți fugeau înăuntru îndată ce ne zăreau. Toți stăteau să răzuiască tocul ușii cu orice instrument le cădea la îndemână; și se auzea acel răzuit și scârțâit foarte clar de la distanță pe măsură ce te apropiai. Era extraordinar. Hotărât să dezleg acest nou mister, mi-a venit deodată ideea să mîn bătrânul ponei în galop pe o alee, înainte să apară oamenii mei, și, gonind înainte, am prins un bătrîn înainte să poată scăpa. Încă o dată am înțeles: toți acești oameni răzuiau bucăți mici de hârtie roșie în formă de romb lipite pe tocul ușilor lor; pe aceste hârtii erau scrise niște caractere care proclamau adeziunea tuturor locatarilor la principiile Boxerilor. În puținele săptămâni ale ocupației lor, reușiseră să impună tuturor acest revoluționarism. Toți erau implicați; întregul oraș fusese în mâinile lor; avusese loc un uriaș complot²⁴ ...”

²⁴ *Ibid*, pg. 333-334.

La scurtă vreme după aceea, „recrutul cel vânjos din Shantung [un chinez catolic care li se alăturase]... era din nou evident entuziasmat și mirosea pradă. Mi-am amintit atunci că nu era nimic ciudat în acțiunile decisive ale tuturor tovarășilor mei; ei erau conduși de acest om care le spunea întocmai ce să facă. La urma urmelor, el fusese afară tot timpul și știa ce se petrecuse și unde trebuie lovit acum tare! Îndată, fără niciun cuvânt, el a luat-o înainte și, ajungând la porțile uriașe ale altui han, a strigat puternic către cineva dinăuntru să deschidă. Probabil n-a primit răspunsul pe care-l aștepta, pentru că l-am văzut sărind ca fulgerul de pe poneiul furat, trântind pușca la pământ și atacând o fereastră cu zăbrele cu o baionetă veche pe care o cărase în mână. După vreo șase lovituri furioase, lemnăria s-a făcut țandări, iar el, sărind sprinten ca un tigru, s-a cățarat prin spărtură, așa vânjos cum era, cu o agilitate surprinzătoare. Apoi s-a lăsat o liniște mormântală preț de câteva clipe și noi așteptam cu încordare. Dar deodată am auzit de undeva din spate, de departe, ocări și vociferări care se apropiau din ce în ce mai mult, până când mi-am dat seama că cel care refuzase să deschidă poarta

fusese legat fedeleș. În cele din urmă porțile s-au trântit la perete și am văzut că un bărbat mai în vârstă, foarte înalt, fusese pus să deschidă – un bărbat care, departe de a fi speriat, era amenințat numai cu un revolver încărcat ținut cu fermitate la spatele lui... Eu nu reușeam deloc să înțeleg întreaga scenă.

Căruțele noastre furate au fost băgate înăuntru și porțile încuiate; și apoi, împingându-și prizonierul în față, omul nostru ne-a condus, cu o repeziciune care dovedea că el cunoștea ca-n palmă acel loc, spre o clădire înaltă lăturalnică. Pe urmă a fost rândul meu să înțeleg și să privesc înlemnit. În clădire fusese construit grosolan, din plăci de lemn, un altar mare, împodobit cu pânze de un roșu sângeriu; și de-a lungul peretelui din spatele lui se afla un șir de statuete Buddha de lemn, hidos pictate. Mai erau și bețișoare de tămâie, cu inscripții scrise în aceeași manieră ca cele pe care le văzuserăm răzuite cu înfrigurare de pe tocul ușilor cu câteva minute în urmă. Pe podea mai zăceau și eșarfe roșii și săbii ruginite. Nu încăpea nicio îndoială; era unul din sediile aceluia cult diabolic care lăsase atâta ruină și

distrugere în urmă. Boxerii se desfășuraseră din plin aici.

Bărbatul din Shantung, din motive pe care nu mi le-am putut explica încă și nici nu vreau să le aflu, se învinețise cu totul la față de furie și ceilalți, care erau cu toții catolici, îi împărtășeau furia. Ei spuneau că aici convertiții fuseseră chinuiți până la moarte, tăiați în bucățele și apoi arși. Toți știau asta²⁵.”

Sediul fiecărei divizii a Boxerilor era definită de tan-ul sau altarul ei. La aceste altare, chinezilor creștini li se cerea să ardă tămâie înaintea idolilor sau aveau să moară în chinuri groaznice. Arhimandritul Inochentie mărturisește că unii membrii ai Misiunii Ruse au oferit într-adevăr tămâie idolilor pentru a-și salva viețile; și că membrii Misiunii care au fost chinuiți și uciși fuseseră mai întâi interogați. Ei avuseseră prilejul să se salveze lepădându-se de Hristos, dar au refuzat să o facă. Biserica n-a șovăit niciodată să-i cinstească pe acești oameni cu numele de mucenici.

²⁵ *Ibid.*, pg. 335-336.